

До ювілею Анатолія Івановича Соловйова

3 грудня 2021 року виповнилося 75 років від дня народження Анатолія Івановича Соловйова – доктора медичних наук, професора, академіка Вищої школи України, двічі лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, лауреата премії Б. Фолкова (США), завідувача відділу фармакології клітинних сигнальних систем та експериментальної терапії ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України».

А. І. Соловйов народився в м. Мідногірську Оренбурзької області (РФ).

Після закінчення Оренбурзького державного медичного інституту в 1972 році за фахом «лікувальна справа» до 1978 року працював асистентом кафедри нормальної фізіології вказаного інституту.

У 1977 році на вченій раді Інституту фізіології ім. О. О. Богомольця НАН України захистив кандидатську дисертацію на тему «Механізми регуляції кровообігу в скелетних м'язах при артеріальній і венозній оклюзії» та розпочав роботу в Інституті фізіології, де пройшов усі ступені наукового росту від молодшого до провідного наукового співробітника, заступника завідувача відділу.

У 1988 році захистив докторську дисертацію на тему «Механізми регуляції тонуусу судинних гладеньких м'язів при змінах їх оксигенації». З 1993 року А. І. Соловйов працює в ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України», спочатку на посаді головного наукового співробітника, а з 2008 року – завідувача відділу.

На науковій ниві Анатолій Іванович проявив себе як цілеспрямований, ініціативний, високоерудований науковець, керівник плеяди молодих фахівців фармакологів, який не лише

сам володіє сучасними фармакологічними, фізіологічними та електрофізіологічними методами, але й є постійним джерелом нових наукових ідей.

Наукові інтереси А. І. Соловйова спрямовані на вивчення молекулярних і клітинних механізмів регуляції судинного тонуусу за екстремальних умов і дії біологічно активних речовин. У цій галузі А. І. Соловйовим виконані пріоритетні дослідження, які стали теоретичним підґрунтям для створення принципово нових лікарських препаратів.

Свідченням цього є присудження йому разом зі співробітниками в 1996 році Державної премії України в галузі науки і техніки за цикл наукових праць «Роль ендотелію та біологічно активних речовин ендотеліального походження в регуляції кровообігу і діяльності серця». Друга Державна премія була присуджена в 2003 році за цикл робіт «Дослідження фундаментальних механізмів дії оксиду азоту на серцево-судинну систему як основи патогенетичного лікування її захворювань». Він є також лауреатом премії Б. Фолкова з фізіології та фармакології кровообігу (США, 2003 р.).

А. І. Соловйов постійно працює над удосконаленням існуючих і розробкою нових методів проведення доклінічних досліджень нових потенційних лікарських засобів, багато зусиль докладає для впровадження їх у медичну практику. Ним створено також експериментальні моделі патологічних станів. Він зробив вагомий внесок у впровадження в Україні належної лабораторної практики (GLP) та є одним з засновників і провідних експертів країни в цьому напрямі. На базі Інституту за безпосередньою участю А. І. Соловйова було створено першу в Україні й на теренах СНД лабораторію з доклінічного вивчення лікарських засобів, яка функціонує відповідно до Європейських стандартів, а саме до Правил належної лабораторної практики. Відповідність лабораторії GLP була підтверджена міжнародним аудитом і Європейським сертифікатом.

Під керівництвом А. І. Соловйова на базі Інституту створено лабораторію досліджень *in vitro* біоеквівалентності генеричних лікарських засобів за допомогою процедури Біовейвер (проникнення через моношар культури епітеліальних клітин CaCo-2).

За участю А. І. Соловйова були створені Методичні рекомендації «Проведення порівняльних досліджень *in vitro* для підтвердження біоеквівалентності генеричних лікарських засобів у твердій дозованій формі системної дії», що призначені для підприємств, організацій і установ, які подають матеріали на державну реєстрацію, або вносять зміни до реєстраційних документів.

А. І. Соловйов є членом низки міжнародних наукових спілок, у тому числі Британського та Американського фізіологічних товариств, Європейської асоціації з вивчення діабету (EASD).

Анатолій Іванович неодноразово виступав з лекціями в різних універси-

тетах світу (Париж, Кембридж, Оксфорд, Краків, Філадельфія, Бостон, Лондон та ін.), активно співпрацює з закордонними спеціалістами (виконував дослідження у Франції, Великій Британії, Швеції), був керівником багатьох міжнародних наукових проектів.

А. І. Соловйов є автором понад 280 наукових робіт з різних питань фізіології, біофізики та клітинної фармакології гладеньких м'язів судин та ендотелію, що опубліковані у вітчизняних і переважно в зарубіжних журналах, співавтором 7 монографій (у тому числі 4 англійською мовою) і 8 винаходів, захищених патентами.

А. І. Соловйов брав участь у роботі багатьох всеукраїнських і зарубіжних наукових форумів, його дослідження знайшли визнання як в Україні, так і за кордоном.

Професор А. І. Соловйов створив наукову школу, виховав плеяду молодих висококваліфікованих кадрів, які працюють як в Україні, так і за її межами.

Професор А. І. Соловйов є членом спеціалізованих рад Інституту фармакології та токсикології НАМН та Інституту фізіології ім. О. О. Богомольця НАН України, багато років був членом Науково-експертної ради Державного фармакологічного центру МОЗ України.

Анатолій Іванович є заступником головного редактора та науковим редактором журналу «Фармакологія та лікарська токсикологія» і вносить чималий вклад у підвищення рівня публікацій у журналі.

Бажаємо Вам, Анатоліє Івановичу, здоров'я, щастя та натхнення, подальших успіхів на науковій ниві, яскравого творчого життя.

ВГО «Асоціація фармакологів України»

ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України»